

Datum

19 december 2023

Kenmerk

BBPZ/MvR/RBos/23-081

Aan

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste Kamercommissie EZK

Onderwerp

Notaoverleg Klimaatnota 2023 en KEV

Geachte Kamerleden,

Op 20 december behandelt u de Klimaatnota en Klimaat- en Energieverkenning 2023. In deze brief willen we u een aantal aandachtspunten meegeven voor de haalbaarheid van de klimaatdoelstellingen.

Verduurzaming sociale huur onder druk

De Klimaatnota toont aan dat het energieverbruik in de gebouwde omgeving daalt door investeringen in energiebesparende maatregelen. Woningcorporaties zijn flink aan het verduurzamen, om zo te voldoen aan de ambitieuze Nationale Prestatieafspraken (NPA) die met het rijk zijn gemaakt. Bijna 40% van de corporatiewoningen heeft inmiddels energielabel A of beter en het aantal woningen met energielabel E, F of G is afgelopen jaar afgenomen van 247.400 naar 180.700 woningen.

Tegelijkertijd zien we dat de verduurzaming onder druk komt te staan. Zoals de Klimaat- en Energieverkenning al aangeeft hebben woningcorporaties, ondanks de afschaffing van de verhuurderheffing, weinig financiële ruimte voor verduurzaming. Dit door de eenmalige huurverlaging, gestegen bouwkosten en rente, maar ook door de gestegen vennootschapsbelasting (Vpb). Corporaties zijn geen winst-beogende instellingen, maar moeten wel winstbelasting betalen. Schaf daarom de Vpb-plicht voor corporaties af, zodat corporaties kunnen blijven zorgen voor duurzame, betaalbare woningen voor kwetsbare huishoudens.

Duidelijk en consistent beleid nodig voor versnelling

De Raad van State geeft in zijn beschouwing al aan dat - om het klimaatdoel van 55% emissiereductie in 2030 te halen - alle beleidsvoornemens tijdig moeten worden doorgevoerd. Op dit moment is er echter sprake van veel onduidelijkheid en vertraging als het om wetgeving gaat die noodzakelijk is voor de versnelling van verduurzaming. Onderstaand lichten wij dit toe aan de hand van drie wetten.

Daarnaast is **netcongestie** een groot probleem dat zich steeds meer manifesteert. Warmtepompen blijven op de plank liggen en nieuwbouwwoningen staan leeg omdat de netcapaciteit niet toereikend is. Dit is de volgende grote remmende factor op de opgave waar corporaties voor staan. Het is belangrijk dat er zo snel mogelijk netuitbreidingen zullen plaatsvinden. Woningen hebben prioriteit nodig zodat nieuwe woningen in gebruik genomen kunnen worden en woningen aardgasvrij kunnen worden.

Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wnb wordt door corporaties als het nummer één knelpunt genoemd bij de verduurzaming van hun woningen. Woningcorporaties houden zich al aan de Wnb, maar hieraan voldoen zorgt voor hoge kosten en planvertraging. Ecologische onderzoeken zijn duur en er is een tekort aan ecologen. Provincies en omgevingsdiensten reageren regelmatig te laat op ontheffingsaanvragen, met uitstel en daarbij horende extra kosten van projecten tot gevolg. We ondersteunen de oproep van veel partijen voor het opschalen van gebiedsgericht onderzoek en het opstellen van zogeheten Soortenmanagementplannen (SMP) met gebiedsgerichte ontheffing. Een ontheffing op gebiedsniveau geeft woningcorporaties en particulieren meer flexibiliteit bij verduurzaming, lagere kosten en zorgt voor een betere instandhouding van flora en fauna op lokaal niveau. Er moet een uniforme, landelijke, SMP-onderzoeksmethodiek komen en er moet voldoende financiële dekking zijn voor het doen van gebiedsgericht onderzoek door gemeenten. Tussentijdse oplossingen, zoals een pre-SMP, moeten ook rekening houden met woningcorporaties.

Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)

Het is goed dat met deze wetgeving gemeenten duidelijkheid krijgen over de handvatten die zij hebben om hun regierol in te vullen. Corporaties zitten op de meeste plekken om de tafel met gemeenten en dat is goed. Tegelijk is nog onvoldoende duidelijk wanneer we waar gezamenlijk aan de slag gaan of welke wijken juist voorlopig niet aan de beurt zijn. Dat geldt niet alleen voor de inspanningen van gemeenten en corporaties, maar zeker ook voor die van netbeheerders. Corporaties en netbeheerders maken nu hun eigen keuzes terwijl gezamenlijk optrekken noodzakelijk is voor het halen van de opgave. Zowel eigenaar-bewoners als huurders moeten weten waar ze aan toe zijn. Hiervoor zijn aan de voorkant heldere kaders nodig en voldoende uitvoeringscapaciteit. Daarom is het belangrijk dat de Wgiw er vlot komt.

Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw)

We zijn positief over de stappen die bij de Wcw gezet worden, tegelijk zien we dat de vertraging rondom de aansluiting van warmtenetten niet verdwenen is. Dit baart ons zorgen. Corporaties zijn hard bezig, maar zonder een warmtebedrijf kunnen ze deze woningen niet op korte termijn aardgasvrij maken. Als corporaties nu andere keuzes moeten maken bij vervanging van de cv-ketel kan dat lang doorwerken in wijken omdat daarmee het draagvlak voor een warmtenet wegvalt. Daarnaast ondersteunen wij het advies van de ACM dat ingaat op drie zaken: het beschermen van de afnemer tegen hoge kosten, leveringszekerheid en de toetsing van nieuwe bedrijven. De onzekerheid voor afnemers over de nieuwe tariefsystematiek is nog steeds groot. Dat werkt nu al door in twijfel bij mensen of ze wel op een warmtenet willen. Een uitspraak van u als Kamer dat afnemers beschermd worden tegen excessen en niet letterlijk in de kou kunnen komen te staan, kan helpen dat beeld bij te stellen. Onze oproep is daarom: houd tempo en bied zekerheid.

Voor vragen over bovenstaande kunt u contact opnemen met Richard Bos via r.bos@aedes.nl of op telefoonnummer 06 51 92 60 72.

Met vriendelijke groet
Aedes vereniging van woningcorporaties

Martin van Rijn
voorzitter